

Vaše značka JMK 82099/2020
Sp. zn. 6302/2019/VOP/MJ
Č. j. KVOP-29978/2020
Datum 20. července 2020

Vážený pan
JUDr. Roman Heinz, Ph.D.
ředitel
Krajský úřad Jihomoravského kraje
Žerotínovo nám. 3/5
601 82 Brno

Vážený pane řediteli,

obracím se na Vás opět v záležitosti paní **A.**, bytem xxxx, zastoupené **spolkem B.**, sídlem YYYY.

Vyřádění Krajského úřadu Jihomoravského kraje (dále také „KÚ JMK“) mi bylo doručeno dne 18. června 2020 a po jeho zhodnocení vydávám ve smyslu § 18 odst. 2 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, **závěrečné stanovisko.**

Paní A. nesouhlasila s úhradou za přítomnost svého partnera a porodní asistentky u porodu v porodnici Nemocnice C. (dále také „nemocnice“). Za úhradu ve výši 800 Kč (dvakrát 400 Kč) nezískala žádnou službu, přičemž ani nebylo jasné, o jakou službu by se mělo jednat.

Ve zprávě o šetření ze dne 19. března 2020 jsem vyhodnotila, že se KÚ JMK při vyřizování stížnosti paní A. dopustil pochybení. Neposuzoval totiž, co stěžovatelka za úhradu získala a dostatečně neposoudil, zda byla úhrada jí účtovaná rámcově přiměřená. KÚ JMK rovněž vůbec neposuzoval obsah úhrady (ani její výši) v obecné rovině.

KÚ JMK moje kritické připomínky přijal a stížnost paní A. došetřil. Vyžádal si zdravotnickou dokumentaci stěžovatelky a požádal rovněž o stanovisko kompetentních pracovníků nemocnice.

KÚ JMK zjistil, že nemocnice při stanovení výše úhrady za přítomnost třetí osoby u porodu vycházela z průměrné hodinové sazby platu porodní asistentky v roce 2014 (včetně odvodů), tj. z částky 231,32 Kč. Do konečné částky (400 Kč) nemocnice promítla jednak poučení doprovodu rodičky před porodem ze strany porodní asistentky v délce 30 minut a jednak dohled ze strany porodní asistentky během porodu (účtován v délce 1,5 h). Úhrada ve výši 400 Kč je podle nemocnice zcela přiměřená.

KÚ JMK od nemocnice dále zjistil, že doprovodu paní A. (otci a porodní asistentce) personál poskytl proškolení před porodem i dohled během porodu.

Jde-li o formální stránku celé věci, považuji snahu KÚ JMK za **dostatečnou**. KÚ JMK celou záležitost s nemocnicí znovu komunikoval a skutkový stav došetřil.

Pokud jde o obsahovou stránku celé věci, KÚ JMK uzavřel, že ani po došetření stížnosti ji neshledává důvodnou. **S tímto závěrem se neztotožňuji.**

Úhrada za přítomnost třetí osoby u porodu v Nemocnici C. obecně

Úkony, které nemocnice do úhrady zahrnula při stanovení její výše, tedy poučení doprovodu rodičky a dohled nad ním během porodu, v principu odpovídají úkonům, které Ústavní soud umožnil „zpoplatnit“ („specifické služby či úkony, které z povahy věci musejí být poskytnuty“).¹ Potud nevznáším žádné připomínky.

Pokud jde o výši úhrady (400 Kč), odchyluji se od názoru KÚ JMK, jenž ji považuje za přiměřenou a férovou (aniž bylo ale jasné, z jakého důvodu).²

Nepochybuji o důležitosti poučení doprovodu rodičky před porodem. O čem však již vážně pochybuji, je jeho nemocnicí stanovená délka. Mám za to, že neexistuje jednotný a obecně platný rozsah poučení doprovodu rodičky porodní asistentkou před porodem. Zdráhám se však věřit tomu, že porodní asistentky v porodnici Nemocnice C. vedou s doprovody rodiček půlhodinové edukační rozpravy.

Časová dotace dohledu nad doprovody rodiček je opětovně nastavena poněkud nesrozumitelně. Úctovaná délka v rozsahu 1,5 h je zřejmě určena samotnou nemocnicí. Stěžít lze totiž definovat průměrnou délku porodu, jenž může trvat řádově mnoho hodin. Účtovat potom doprovodům rodiček za dohled nad nimi řádově tisíce korun by nebylo myslitelné.

Podle mého názoru je však pochybné především to, je-li dohled nad doprovodem rodičky účtován zcela automaticky. Pokud se totiž během porodu nestane nic neobvyklého, personál dohled v zásadě nic nestojí, resp. není třeba vynakládat na něj jakékoli úsilí navíc. To přichází až ve chvíli, kdy se doprovodu rodičky např. udělá nevolno a vyžádá si tak pozornost zdravotníků, či dokonce ošetření. „Dohledovou“ činnost porodní asistentky si lze představit i ve chvíli, kdy se bude doprovod rodičky chovat nevhodně. Porodnice by si tedy měla za dohled nad doprovody rodiček účtovat až ve chvíli, kdy porodní asistentka skutečně vynaloží jisté „dohledové“ úsilí. V opačném případě nemůže být úhrada považována za legitimní.

Ač tedy nelze jednoznačně tvrdit, že by byla úhrada Nemocnice C. ve výši 400 Kč zcela nepřiměřená, tak, jak byla stanovena, ji nepovažuji za přiměřenou.

Úhrada za přítomnost doprovodu stěžovatelky

Paní A. namítala, že za úhradu nezískala žádnou službu. KÚ JMK zjistil, že personál porodnice její doprovod řádně poučil a dohlížel na něj.

Z hlediska skutkového stavu se tedy KÚ JMK dostal do roviny tvrzení proti tvrzení, přičemž se s touto situací vypořádal tak, že bez jakéhokoli důvodu upřednostnil tvrzení zdravotníků. Ústavní soud přitom kriticky zdůrazňuje, že v situacích tvrzení proti tvrzení, při neexistenci

1 Bod 19 nálezu Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3035/15 (N 65/81 SbNU 141).

2 Body 19 a 21 citovaného nálezu Ústavního soudu.

dalších důkazních prostředků, není možno bezdůvodně upřednostnit tvrzení zdánlivě spolehlivější strany (Ústavní soud např. posuzoval situaci, kdy obecné soudy bez dalšího upřednostnily tvrzení policistů před tvrzením lidí, proti kterým zasahovali).³

Uvědomuji si, že půjde-li o jakýkoli edukační, instruktážní či poučovací úkon zdravotníka, ocitneme se vždy v důkazně slabém postavení. I když bude ve zdravotnické dokumentaci zaznamenáno, že doprovod rodičky byl poučen, případně o čem, informace, zda se tak v dané situaci skutečně stalo, bude vždy věcí známou pouze doprovodu a příslušné porodní asistentce.

Pokud však stěžovatelka tvrdí naprostý opak než zdravotníci a na svém tvrzení trvá, mělo by se to promítnout do závěrečného hodnocení krajského úřadu. **Situace „tvrzení proti tvrzení“ totiž činí stížnost nepřezkoumatelnou, nikoli nedůvodnou, případně neoprávněnou.**

Stěžovatelce byla úhrada účtována dvakrát, neboť porodu se na základě jejího přání zúčastnily dvě osoby (její partner a porodní asistentka). KÚ JMK tuto skutečnost přešel bez dalšího. Přitom je zjevné, jde-li o poučení doprovodu a dohled nad ním, že s velkou pravděpodobností musela porodní asistentka vyvíjet v případě obou osob pouze jedno úsilí. Nemocnice si tak účtovala za jeden úkon dvě úhrady.

Nadto mohu s naprostou vážností pochybovat o tom, zda porodní asistentka, kterou paní A. ke svému porodu přizvala, vůbec potřebovala jakékoli poučení a dohled.

Podle mého názoru nemocnice dvojitým účtováním úhrady pochybila. V tomto směru shledávám největší rozdíl mezi mým hodnocením a hodnocením KÚ JMK.

Závěr

Výši úhrady, kterou si Nemocnice C. do konce roku 2019 účtovala za úkony, jež z povahy věci musely být doprovodem rodiček poskytnuty, nepovažuji, na rozdíl od KÚ JMK, za přiměřenou. Stížnost paní A. v této části shledávám jako **oprávněnou**.

Skutečnost, zda doprovod stěžovatelky získal za úhradu nějakou službu, nelze jednoznačně prokázat. V této části shledávám stížnost paní A. jako **nepřezkoumatelnou**.

Fakt, že byla stěžovatelce účtována úhrada za dvě osoby, považuji za pochybení a v této části shledávám její stížnost za **oprávněnou**.

Důvod, proč se celou věcí má smysl nadále zabývat i přesto, že Nemocnice C. úhradu již zrušila a od události samotné uplynula značná doba, spatřuji toliko v rovině morální. Jsem přesvědčena, že stěžovatelce by mělo být podáno co nejobjektivnější vysvětlení.

Vážený pane řediteli, ve smyslu ustanovení § 20 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv Vás vyzývám, abyste se k mému stanovisku nejpozději do **30 dnů** ode dne doručení tohoto

3 Nález Ústavního soudu ze dne 22. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 520/16 (N 119/81 SbNU 853).

dopisu vyjádřil. Ztotožníte-li se s mým hodnocením, očekávám, že KÚ JMK přijme opatření k nápravě, tedy především, že vyrozumí paní A. o změně svých závěrů. Budete-li trvat na svém původním hodnocení, budu nucena postupovat podle ustanovení § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.⁴

S přátelským pozdravem

Mgr. Monika Šimůnková v. r.
zástupkyně veřejného ochránce práv
(stanovisko je opatřeno elektronickým podpisem)

⁴ Tedy vyrozumět nadřízený úřad a není-li takového úřadu, vládu a případně o svých zjištěních informovat veřejnost včetně sdělení jména a příjmení osob oprávněných jednat jménem úřadu.